

1) Vyjádření sponového slovesa „být“ v ruštině:

Ceské sloveso „být“ má sice v ruštině ekvivalent „быть“, avšak při jeho užívání je třeba pamatovat na určité rozdíly:

a) V **přítomném čase** (v **oznamovacích kladných větách**) se v ruštině na rozdíl od češtiny tvary slovesa „být“ **nevjadřují**. V psaných projevech se často tzv. „nulová spona“ (*быть*) někdy naznačuje **pomíčkou**, anebo **pomíčkou a částicemi** „это“, „вог“, jmenná část přísudku (podstatné, přídavné jméno) je vyjádřena **1. pádem**:

Фирма – акционерное общество.
Фирма је акціонівá сполечност (-ou, -і).

V **будoucím a minulém čase** je jeho užívání v obou jazycích shodné, avšak jmenná část přísudku je v ruštině vyjádřena **nejčastěji 7. pádem** (pouze v případě, jde-li o vyjádření trvalého stavu, je po sponě jmenná část přísudku v 1. p.), zatímco v češtině lze použít podstatné jméno jak 1. p., tak 7. p.

Фирма будет акционерным обществом.
Фирма была акционерным обществом.
Бизнесмен был немец.
Фирма буде акціонівá сполечност (-ou, -і).
Фирма была акціонівá сполечност (-ou, -і).
Подникатель был немец.

b) V **přítomném čase** (v **oznamovacích záporných větách**) se v ruštině tvary slovesa „být“ vyjádřují: zápornkou „не“, jmenná část přísudku (podstatné, přídavné jméno) je v 1. pádě a vyjádřuje protiklad – tzv. **členský zápor**:

Фирма не акционерное общество,
это частная фирма.
Директор не здесь, он в командировке.
Фирма není акціонівá сполечност (-ou, -і),
je to soukromá firma.
Ředitel tady není, je na služební cestě.

■ **POZOR** na rozdíl od tzv. **větného záporu**, který se vyjadřuje částicí „нет“, za níž stojí podstatné, přídavné jméno ve 2. pádě (genitiv záporový).

Паспортов нет.
Директора здесь нет.

В будущем чаше „не будет“, v minulém чаше „не было“ je jmenná část přísudku vyjádřena podstatným jménem v 7. pádě:

Фирма не будет акционерным обществом.
Фирма не была акционерным обществом.
Фирма не будет акціонівá сполечност (-ou, -і).
Фирма не была акціонівá сполечност (-ou, -і).

c) Kromě spony „být/быть“ plní v ruštině funkci spony další sponová slovesa jako „**являться**“, „**быва́ть**“ (v češtině se jejich ekvivalenty – jevit se, bývat – užívají velmi omezeně, mají knižní či archaický charakter) a dva typy polysponových sloves. Po sponových i polysponových slovesech je podstatné jméno v 7. p.:

РФ является важным торговым партнером.
Я бываю там часто.
Маркетинг является составной частью
рыночной экономики.
RF je důležitý obchodní partner (-m, -ім, -em).
Бываю там часто. Jsem там často.
Marketing je součástí tržní ekonomiky.

První typ polysponových sloves má věcný význam velmi obecný, a proto jsou tato sponová slovesa blízká sponovým slovesům např.: „**служить**“, „**приходиться**“, „**находиться**“, „**представлять (собой)**“, „**иметься**“ ad.

Do češtiny se překládají nejčastěji tvary sponového slovesa „být“.

Рыночная экономика представляет
величайший поворот.
Tržní ekonomika je velkým zvratem.

Наш офис находится на втором этаже.
Наше канцеляр je (se nachází) v prvém
poschodí.

Druhý typ polysponových sloves má věcný význam určitější „**стать / становиться**“ (stát/stávat se), „**назаться / показаться**“ (zdat se), „**оказаться / оказываться**“ (uká-
zat se – být), „**остаться / оставаться**“ (zůstat / zůstávat), „**считаться**“ (být považován)
ad. Překládají se buď ekvivalentními českými slovesy, anebo tvary slovesa „být“.

Jak slovesa sponová, tak slovesa polysponová se užívají často v odborných projevech a v povinnáckém stylu (nikoliv v hovorové mluvě). Jmenná spona (obvykle podstatné jméno), která je součástí jmenného přísudku, má tvar 7. pádu:

Положение института становится
сложным.
Situace institutu se stává složitou
(se komplikuje).

Все казалось (показалось) очень простым
и естественным.
Všechno se zdálo být velmi jednoduché
a přirozené.

Господин Новак останется замдиректором.
Продукты оказались для потребителя
новинкой.
Pan Novák zůstane zástupcem ředitele.
Ukázalo se, že výrobky byly pro spotřebitele
povídkou.

Он считается лучшим экспертом.
Je považován за nejlepšího эксперта.

2) Časování sloves dát / dávat – дать / давать a jejich odvozeniny

	dokon./nedokon. vid jednotné číslo	dokon./nedokon. vid množné číslo
1. os.	дам дашь даст	дадим дадите дадут
2. os.	даю даешь даст	даем даете дают
3. os.		

Stejně se čásuji odvozená slovesa:

выдать / выдавать   выставит / выставоват
передать / передавать   одvezdat / odvezdvávat, sdělit, předat
оплатить / отдавать   vydat / vydávat, vrátit, dát (co za co)
слать / славать   odevzdat / odevzdvávat, předat, vykonat
продать / пролавать   prodat / prodávat
издать / излавать   vvdat / vydávat, zveřejnit
Дополните глагол «дать» с приставками в подходящих формах времени, вида,
залога и переведите на чешский язык.

Мы _____ Вам Ваши каталоги завтра.

Наша фирма _____ продукты за низкие цены.

Документы Вам _____ в последнем окне.

Если я не устрою свои дела, я _____ билет на самолет обратно в кассу.

Когда _____ последний том энциклопедии?

Я _____ Вам долг точно в назначенный срок.

Я _____ директору фирмы эту информацию.

Они _____ нам партию компьютеров.

Взвезу мы уже _____

Они обещали _____ образцы их продукции в ближайшее время.